

Hoofdstuk 13 SYMMETRIE HAVO

13.0 INTRO

- 1 a Rechtsboven staat het woord in spiegelschrift
Linksonder staat het woord ondersteboven
Rechtsonder staat het woord achterstevoren en ondersteboven.
b Alleen de H, I, O en X.
c Ik heb er geen kunnen vinden.

2 a

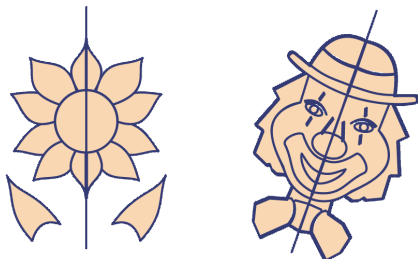
BRANDWEER

- b Een automobilist ziet het woord dan normaal in zijn (achteruitkijk)spiegel en weet dan dat hij plaats moet maken.
- 3 a De linkerkant is anders dan de rechterkant.
b Omdat dat minder saai is?
Omdat dat opvalt?
Omdat (bijv. bij een huis) het niet praktisch is om het symmetrisch te maken.
- 4 a De linker bloem past vijf keer op zichzelf als je haar ronddraait, de rechter drie keer.
b Van de tijger en het lieveheersbeestje zijn linker- en rechterkant elkaars spiegelbeeld.
c De regelmaat bij de vislintworm is dat eenzelfde stukje steeds herhaald wordt.
- 5 Het logo van Suzuki is draaisymmetrisch, het logo van Audi is schuifsymmetrisch (en ook spiegelsymmetrisch), het logo van Citroën is spiegelsymmetrisch.
- 6 C

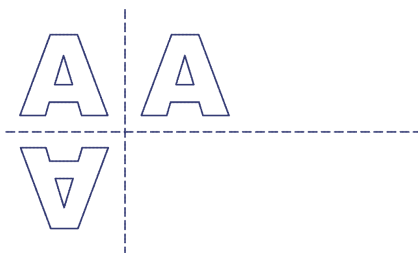
13.1 SPIEGELSYMMETRIE

7 0, 2, 1

8

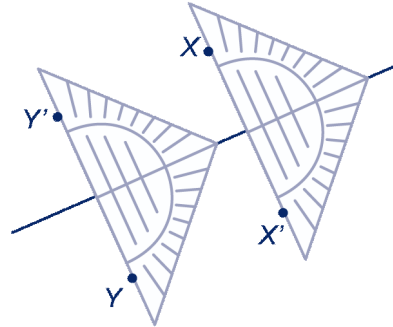
9 a

- b A, H, I, M, O, T, U, V, W, X, Y
c B, C, D, E, H, I, K, O, X

- 10 a Vouw het blaadje om k dubbel en prik bij P door het papier en het gaatje is het spiegelbeeld van P .
b Leg de geodriehoek symmetrisch over k (met de 0 op k), zo dat de lange zijde langs P gaat. Het punt aan de andere kant van de 0 is dan het spiegelbeeld van P .

11 ab

12 a Middelloodlijn.

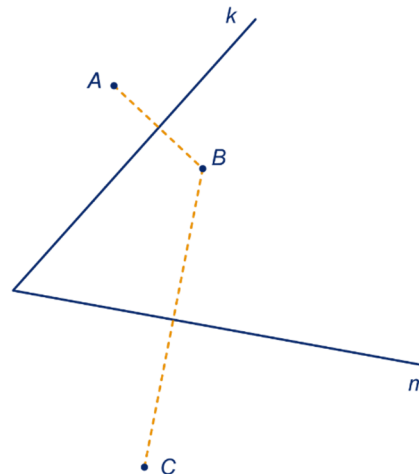
b Bissectrice.

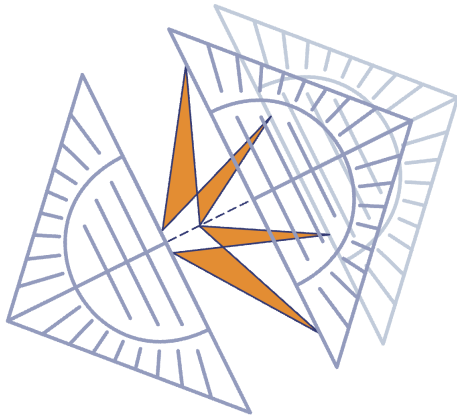
- 13 a 0, 1 of 3 symmetrieassen
b Gelijkbenige driehoek.

- 14 a 4 spiegellijnen
b 2 spiegellijnen
c 2 spiegellijnen
d 0 spiegellijnen
e 1 spiegelglas
f 0 spiegellijnen

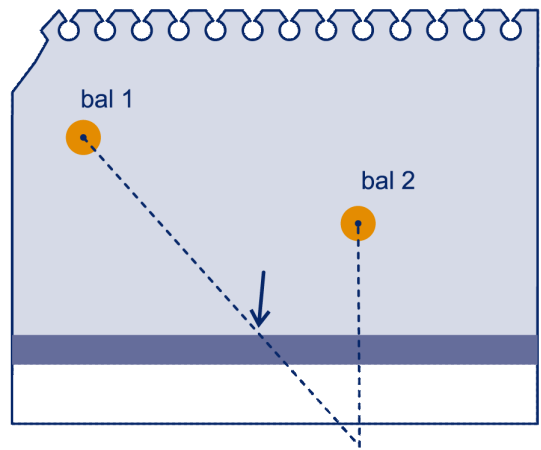
15

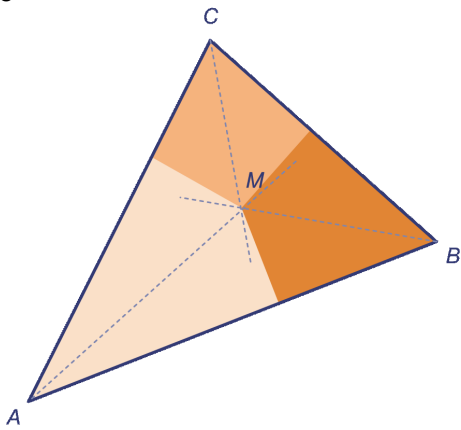
16

20

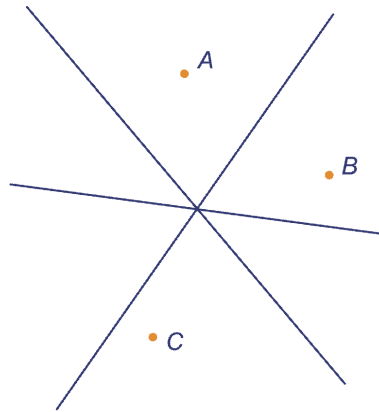

17 abc

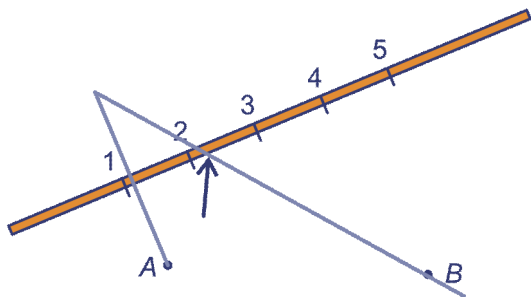
d Twee hoeken van 90° en een hoek van 153° .

21 a

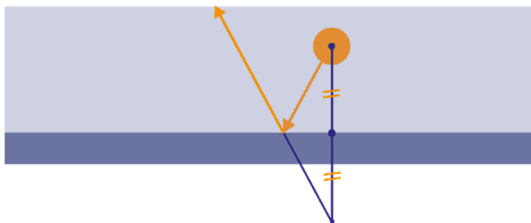

b Die gaan door één punt.

18 a Plek 2
b

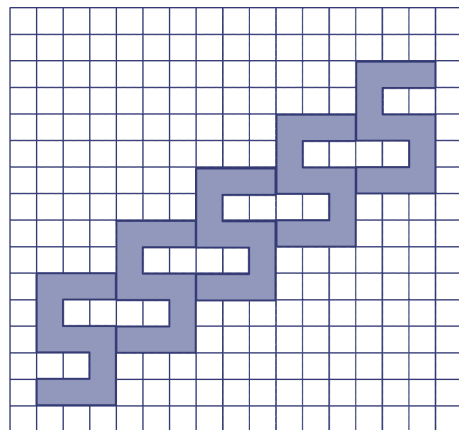

19 ab

13.2 SCHUIFSYMMETRIE

22

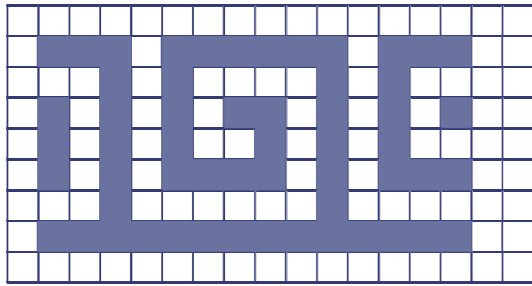

23

24 Audi en Citroën.

25 a

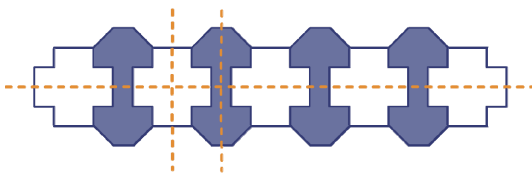

b

c Nee.

26

13.3 DRAAISYMMETRIE

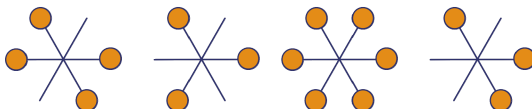
- 27 a Je ziet geen verschil als je de kaart een halve slag draait.
 b De kaart zit nooit op de kop; je hoeft hem nooit goed te draaien.

28 b 180°

- 29 a 3 keer
 b 120° , 240°
 c 72° , 144° , 216° , 288° , 360°

- 30 a 12, 30°
 b 4, 90°

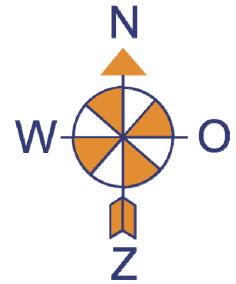
31

- 32 a $360^\circ : 10 = 36^\circ$
 b $\frac{360^\circ}{n}$

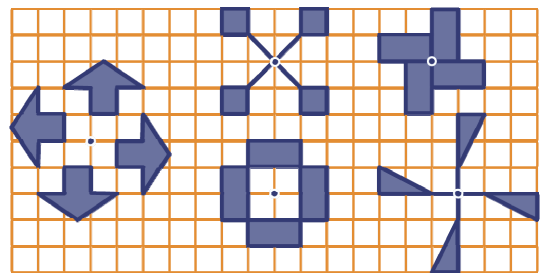
- 33 a $360 : 12 = 30^\circ$
 b In 120 seconden over 360° , dus 3° per seconde.

- 34 a ZW ; ook 135°
 b Ook 200° .

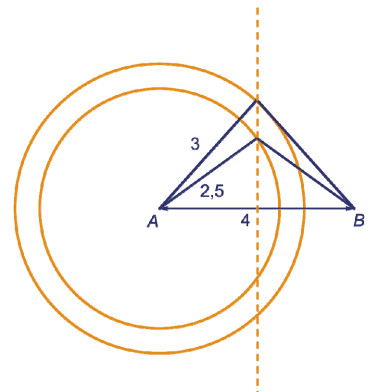

- 35 a 13°
 b 70°

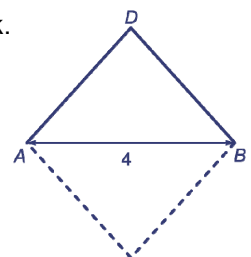
36

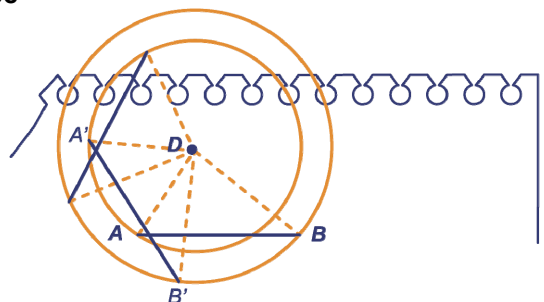
- 37 a Draaihoek 84° .
 b Draaihoek 106° .
 c Zie stippellijn.
 d De middelloodlijn van AB.

- 38 a Een gelijkbenige driehoek.
 50° , 50° en 80°
 b Twee.
 c Zie hiernaast.

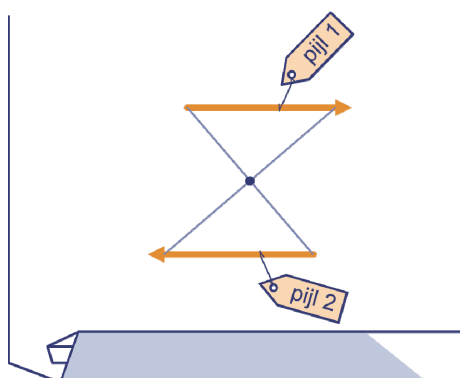

39 abc

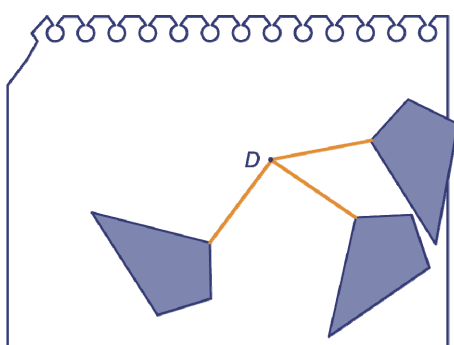
- 40 a $72^\circ ; 72^\circ ; 72^\circ$
 b Bij A hoort S, bij B hoort R en bij C hoort Q.

41 a

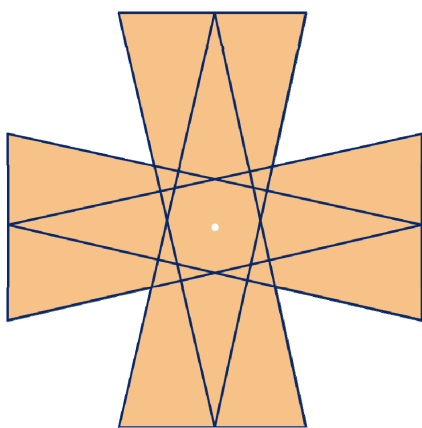

b 180°

42

43 a

b $60^\circ ; 120^\circ ; 60^\circ ; 120^\circ$

44

figuur	1	2	3
ondersteboven	3	0	0
niet-ondersteboven	3	1	2
symmetrieassen?	ja	nee	nee

45 a

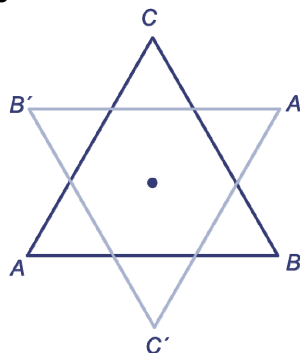
figuur	4	5	6
ondersteboven	1	2	4
niet-ondersteboven	1	2	4
symmetrieassen?	ja	ja	ja

- b De orde van draaisymmetrie is gelijk aan het aantal keren dat de figuur niet-ondersteboven in zijn opening past.

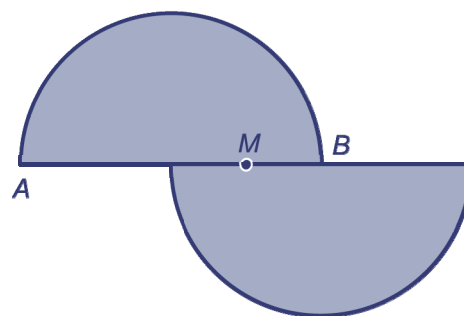
46 a Allebei.

- b De handen zijn indirect congruent.
 De munten zijn direct congruent.
 De derde figuren zijn indirect congruent.

47abc

48

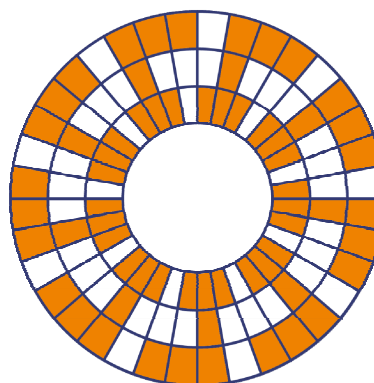

- 49 a Het symmetriepunt.
 b In elk geval van orde 2 (maar misschien wel van hogere orde).

- 50 a Van Suzuki en van Audi.
 b Elk parallellogram (en dus elke rechthoek, elke ruit en elk vierkant).

51 a 12

b

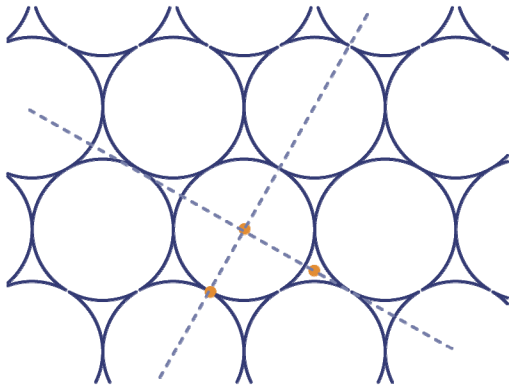
- c Nee dat kan niet, want er zijn 36 vakjes langs de omtrek en 5 is geen deler van 36.
 d Ja dat kan, want 6 is wel een deler van 36.

13.4 VLAKVULLINGEN

52 b 180°

c Midden in de vierkantjes en op de kruispunten van de lijnen.

53 a Drie, van orde 2, 3 en 6.

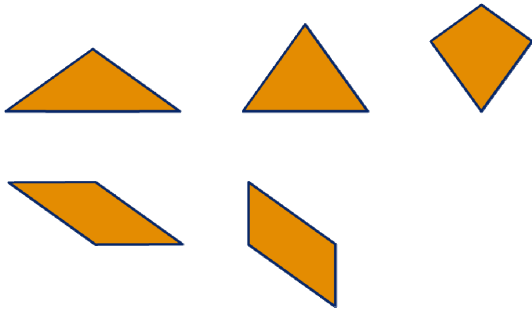
b Twee.

SUPER OPGAVEN

1 B

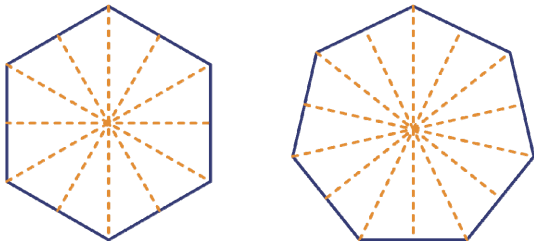
2 D

5

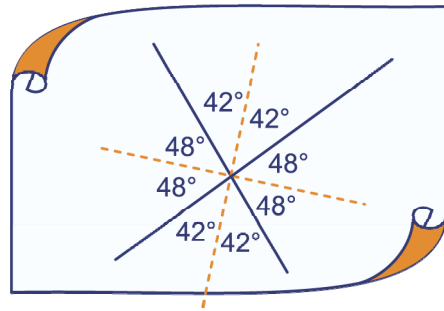
6 5 cm. In de schuine stand is het gevulde deel van het glas hetzelfde als het lege deel. Dus is het glas halfvol.

12 a

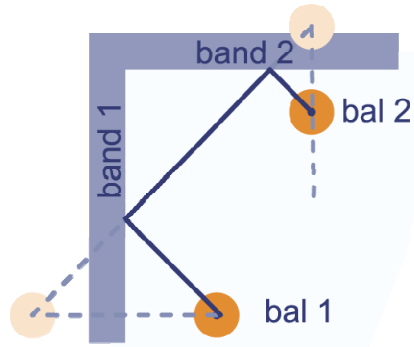
- b Symmetrieassen die door (tegenover elkaar liggende) hoekpunten gaan en symmetrieassen die door de middens van (tegenover elkaar liggende) zijden gaan.
- c Een regelmatige tienhoek heeft twee typen, Een regelmatige elfhoek heeft één type.
- d Altijd n , ongeacht het even/oneven zijn van n .

16 ab

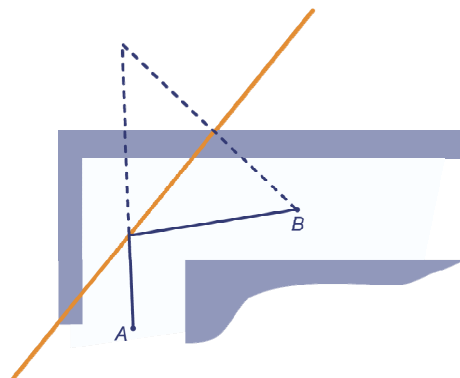

c 90°

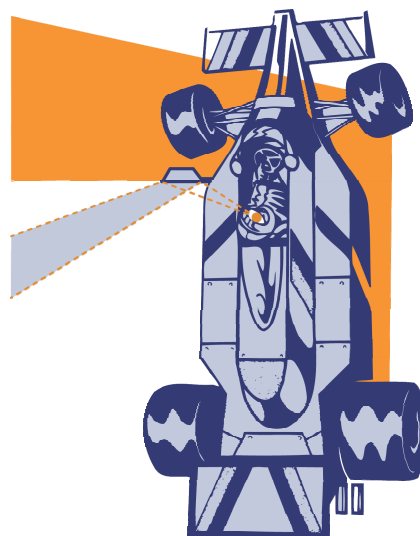
19

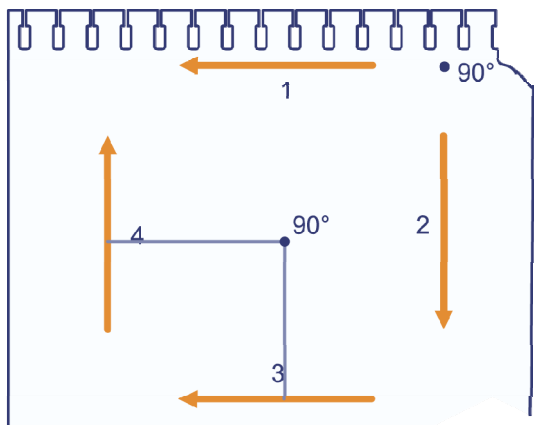
20

21

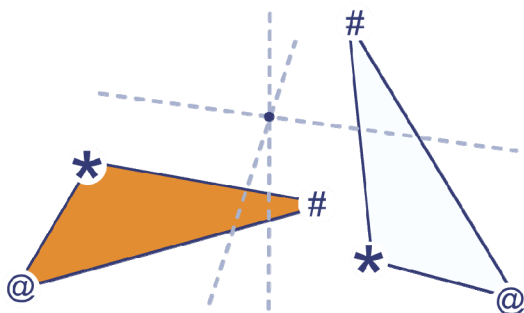

41 ab

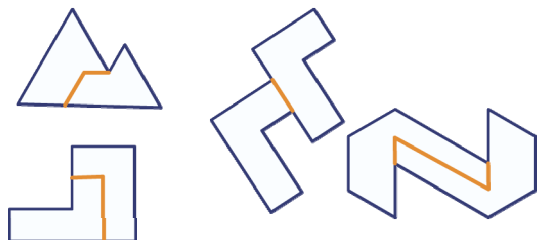
c Omdat de pijlen in precies dezelfde richting wijzen, moet zo'n draaiing over 360° zijn, maar dan blijven de pijlen op hun plaats.

42 a

b $60^\circ, 60^\circ, 120^\circ, 120^\circ$

46

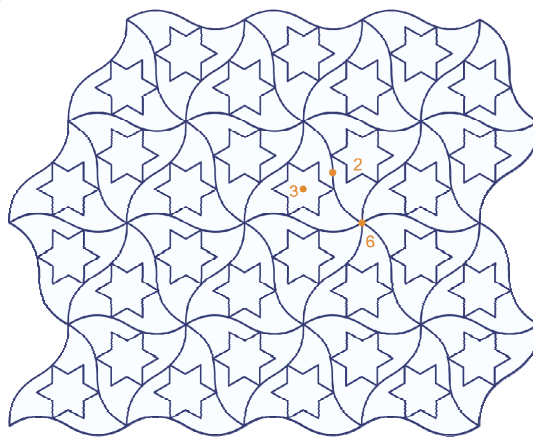
49 a Nee, bijvoorbeeld het Mitsubishi-logo (zie opgave 29)

b Die is even.

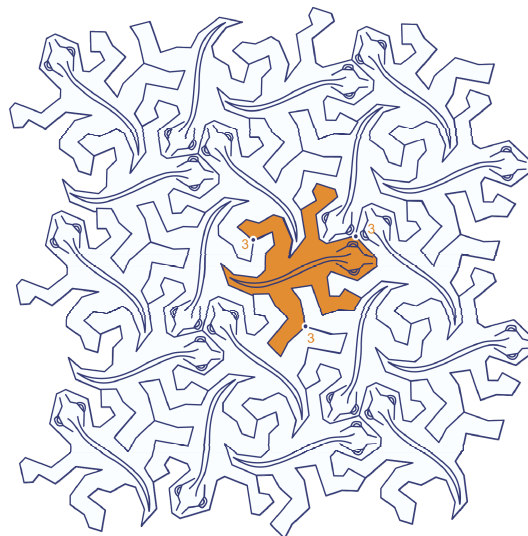
51 a Van orde 2, 3, 6, 9, 18, 27 (de delers van 54, maar niet 1 en 54).

b Van orde 5 en 7 (de delers van 35, maar niet 1 en 35).

52 ab

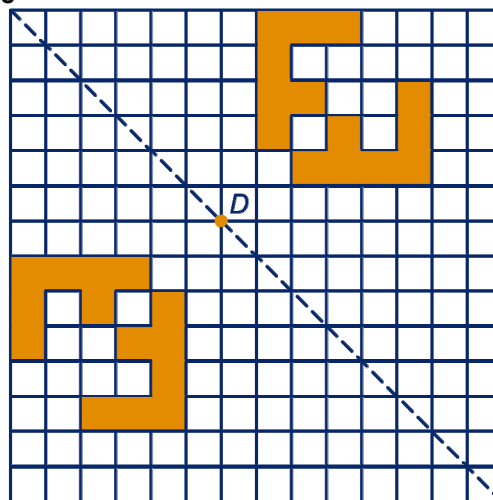
53 ab

EXTRA OPGAVEN

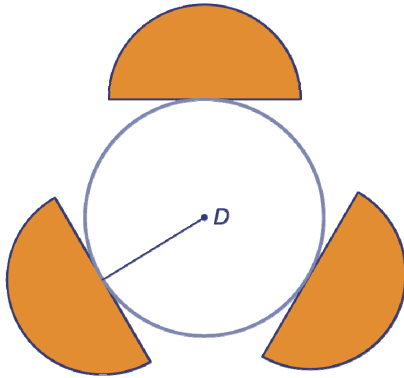
1 a B
b 3

2 abc

d 2

3 a

b 3

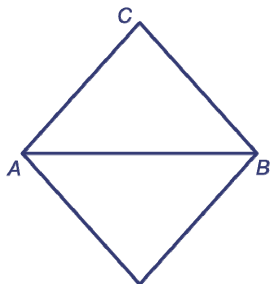
4

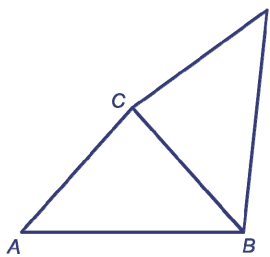
5

orde:	2	9
	2	2
	3	2
symm.assen:	0	9
	2	0
	0	1

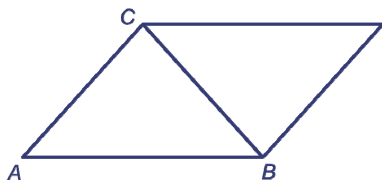
6 a

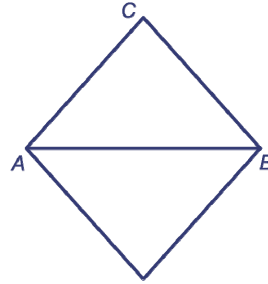
b

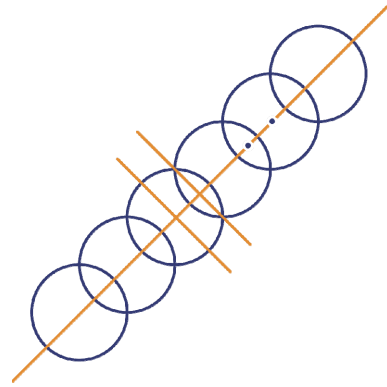
c

d

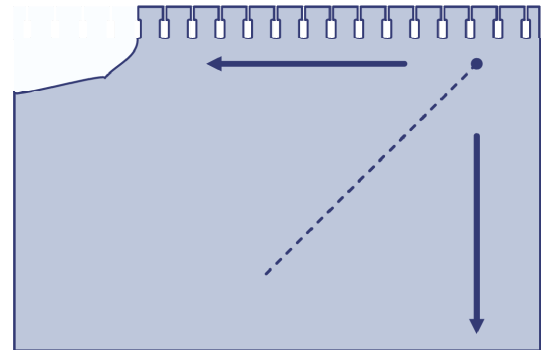

7 ab

c Beide van orde 2.

8 ac

b 90° (omdat de pijlen een hoek van 90° maken).

9

